COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE

European Charter for Regional or Minority Languages

Charte européenne des langues régionales ou minoritaires

YIDDISH VERSION
UNOFFICIAL TRANSATION

אייראָפּעיִשע כאַרטיע פֿון רעגיאָנעלע שפּראַכן און שפּראַכן פֿון מינדערהייטן

סטראַסבורג, 5 נאָוועמבער 1992 יאָר

(ניט אָפֿיציעלע איבערזעצונג)

פּרעאַמבולע

מלוכות־מיטגלידער פֿונעם ראַט פֿון אייראָפּע, וואָס האָבן אונטערגעשריבן די דאָזיקע כאַרטיע,
נעמענדיק אין אַכט, אַז דער ציל פֿונעם ראַט פֿון אייראָפּע איז צו דערגרייכן גרויסע איינהייטלעכקייט צווישן זײַנע מיטגלידער, בפֿרט פֿאַר אָפּצוהיטן און רעאַליזירן די אידעאַלן און פּרינציפּן, וועלכע שטעלן מיט זיך פֿאָר זייער אַלגעמיינע ירושה;

נעמענדיק אין אַכט, אַז די פֿאַרטיידיקונג פֿון היסטאָרישע רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן פֿון אייראָפּע, אַ טייל פֿון וועלכע געפֿינט זיך אין געפֿאַר פֿון מעגלעכן פֿאַרשווינדן, ווירקט מיט אויף דער שטיצע און אַנטוויקלונג פֿון דער קולטורעלער רײַכקייט און טראַדיציעס פֿון אייראָפּע;

נעמענדיק אין אַכט, אַז די רעכט אויף צו באַניצן זיך מיט אַ רעגיאָנעלע שפּראַך צי מיט דער שפּראַך פֿון מינדערהייט אין דעם פּריוואַטן און געזעלשאַפֿטלעכן לעבן איז דאָס אומאָפּנעמלעכע רעכט אין הסכם מיט די פּריציפּן, וועלכע זענען פֿאַרפֿיקסירט אין דעם צווישנפֿעלקערלעכן פּאַקט פֿון בירגערלעכע און פּאָליטישע רעכט און אין גײַסט פֿון דער אייראָפּעיִשער קאָנווענציע פֿאַר צו פֿאַרטיידיקן די רעכטן פֿון מענטש און גרונט־פֿרײַהייטן;

נעמענדיק אין אַכט די דורכגעפֿירטע אַרבעט אין ראַמען פֿון **סבסע** (*CSCE*) און, בפֿרט, דעם **שלוסאַקט** פֿון כעלסענקי פֿאַר 1975 און דעם דאָקומענט פֿון **קאָפּענהאַגענער** באַראַטונג 1990 יאָר;

שטרײַכנדיק אונטער דעם באַטײַט פֿון קעגנזײַטיקער באַרײַכערונג פֿון קולטורן און שפּראַכלעכער פֿילאַרטיקייט, און נעמען דיך אין אַכט, אַז די פֿאַרטיידיקונג און אַנטוויקלונג פֿון רעגיאָנאַלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן טאָרן ניט פֿאַרווירקלעכט ווערן צום שאָדן פֿאַר די אָפֿיציעלע שפּראַכן און נויטווענדיקייט זיי צו לערנען;

באַנעמענדיק, אַז פֿאַרטיידיקונג און שטיצע פֿון רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן אין פֿאַרשיידענע לענדער און רעגיאָנען פֿון אייראָפּע שטעלט מיט זיך פֿאָר אַ וויכטיקער בײַטראָג אויף צו בויען אייראָפּע, וועלכער באַזירט זיך אויף פּרינציפּן פֿון דעמאָקראַטיע און קולטורעלער פֿאַרשיידנאַרטקייט אין די ראַמען פֿון נאַציאָנאַלן סוּווערעניטעט און טעריטאָריאַלער גאַנצקייט;

נעמענדיקן אין אַכט די באַזונדערע באַדינגונגען און היסטאָרישע טראַדיציעס אין פֿאַרשיידענע רעגיאָנען פֿון אייראָפּעיִשע לענדער,

האָבן אײַנגעשטימט וועגן פֿאָלגנדיקן:

טייל I – אַלגעמיינע תּקנות

אַרטיקל 1 – דעפֿיניציעס

פֿאַר די צילן פֿון דער דאָזיקער **כאַרטיע**:

א) "רעגיאָנעלע שפּראַכן אָדער שפּראַכן פֿון מינדערהייטן" מיינט די שפּראַכן וועלכע:

I) ווערט טראַדיציאָנעל באַניצט אויף דער דאָזיקער טעריטאָריע פֿון לאַנד פֿון איינוווינער פֿון דעם לאַנד, וועלכע שטעלן מיט זיך פֿאָר אַ גרופּע, אַ קלענערע לויטן צאָל פֿון דער איבעריקער באַפֿעלקערונג פֿון לאַנד; און
II) אונטערשיידן זיך פֿון דער אָפֿיציעלער שפּראַך (שפּראַכן) פֿון דעם דאָזיקן לאַנד;

זיי שליסן ניט איין אין זיך ניט די דיאַלעקטן פֿון דער אָפֿיציעלער שפּראַך (שפּראַכן) פֿון דעם דאָזיקן לאַנד, ניט די שפּראַכן פֿון מיגראַנטן;

ב) "טעריטאָריע אויף וועלכער עס ווערט באַניצט די רעגיאָנעלע שפּראַך צי די שפּראַך פֿון מינדערהייטן" הייסט אַ געאָגראַפֿישער ראַיאָן אין וועלכן די דערמאָנטע שפּראַך איז אַ מיטל פֿאַר קאָנטאַקט פֿון אַ טייל פֿון דער באַפֿעלקערונג, וואָס איז אַ סיבה אויף אָנצונעמען פֿאַרשיידענע מיטלען כּדי צו פֿאַרטיידיקן און אַנטוויקלען די שפּראַך, וואָס איז פֿאַרויסגעזען מיט דער דאָזיקער **כאַרטיע**;

ג) "ניט קיין טעריטאָריאַלע" שפּראַכן מיינט שפּראַכן, וועלכע ווערן באַניצט פֿון די איינוווינער פֿון לאַנד, וואָס אַנטשיידן זיך פֿון דער שפּראַך צי שפּראַכן פֿון דער איבעריקער באַפֿעלקערונג פֿון לאַנד, נאָר וועלכע ניט קוקנדיק אויף טראַדיציאָנעלן באַניצן אויף דער טעריטאָריע פֿון לאַנד, קאָנען ניט ווערן פֿאַרבינדן מיט וועלכן־ניט־איז באַשטימטן ראַיאָן.

אַרטיקל 2 – פֿאַרפֿליכטונגען

1. יעדער **צד** נעמט אויף זיך פֿאַרפֿליכטן באַניצן די תּקנות פֿון טייל II צו אַלע רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן אויף וועלכע מע רעדט אויף דער טעריטאָריע פֿון לאַנד און וועלכע שטימען מיט דער דיפֿיניציע, וואָס אַנטהאַלט זיך אין דעם אַרטיקל 1.

2. לויט דעם אַרטיקל 3 בנוגע יעדער שפּראַך אָנגעוויזינער בײַ דער ראַטיפֿיקאַציע, אויפֿנעמונג צי צושטימונג, יעדער **צד** נעמט אויף זיך פֿאַרפֿליכטן באַניצן ניט וויניקער ווי פֿינף און דרײַסיק פּונקטן צי אונטערפּונקטן אָפּגעקליבענע פֿון תּקנות פֿון טייל III פֿון דער דאָזיקער כאַרטיע, אײַנשליסנדיק, לכל־הפּחות, צו דרײַ אָפּגעקליבענע פֿון אַרטיקלען 8 און 12, און איינציקווײַז אָפּגעקליבענע פֿון אַרטיקלען 9, 10, 11 און 13.

אַרטיקל 3 – פּראַקטישע מיטלען

1. יעדער לאַנד, וואָס באַשליסט דעם אָפּמאַך באַשטימט אין איר דאָקומענט וועגן דער ראַטיפֿיקאַציע, אויפֿנעמונג צי צושטימונג יעדער רעגיאָנאַלע שפּראַך צי שפּראַך פֿון מינדערהייט צי אָפֿיציעלע שפּראַך וועלכע ווערט ניט אַזוי ברייט באַניצט אויף דער גאַנצער צי טייל פֿון זײַן טעריטאָריע צו וועלכע עס ווערן באַניצט די פּונקטן אָפּגעקליבענע לויט דעם פּונקט 2 פֿון אַרטיקל 2.

2. אַ באַליביקער **צד** קאָן אין אַ באַליביקער צײַט שפּעטער לאָזן צו וויסן דעם גענעראַל־סעקרעטאַר, אַז ער איז מסכּים מיט די פֿאַרפֿליכטן, וועלכע דרינגען אַרויס פֿון די תּקנות פֿון אַ באַליביקן אַנדערן פּונקט פֿון דער דאָזיקער **כאַרטיע** , וועלכער איז ניט געווען אָנגעוויזן אין זײַן דאָקומענט וועגן ראַטיפֿיקאַציע, אויפֿנעמונג צי צושטימונג, צי וועגן דעם, אַז דער פּונקט 1 פֿון דעם דאָזיקן אַרטיקל וועט ווערן פֿון אים

באַניצט צו אַנדערע רעגיאָנאַלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן צי צו אַנדערע אָפֿיציעלע שפּראַכן וועלכע ווערן ניט אַזוי ברייט באַניצט אויף דער גאַנצער צי אויף אַ טייל פֿון איר טעריטאָריע.
3. די פֿאַרפֿליכטן וועלכע זענען אָנגעוויזן אין דעם פֿריערדיקן פּונקט, ווערן באַטראַכט ווי אַן אָרגאַנישער טייל פֿון דער ראַטיפֿיקאַציע, אויפֿנעמונג צי צושטימונג און האָבן די זעלבע קראַפֿט פֿון דעם טאָג פֿון מיטטיילן וועגן דעם.

אַרטיקל 4 – עקזיסטירנדיקע רעזשימען פֿון פֿאַרטיידיקונג

1. גאָרניט פֿון דער דאָזיקער **כאַרטיע** דאַרף ניט ווערן אויסגעטײַטשט ווי אַ באַגרענעצונג צי ווי אַ ברעכונג פֿון אַ וועלכן־ניט־איז רעכט, וואָס ווערן גאַראַנטירט פֿון דער אייראָפּעיִשער קאָנווענציע פֿאַר די רעכט פֿון מענטש.

2. די תּקנות פֿון דער דאָזיקער **כאַרטיע** מינערן ניט די מער גינסטיקע תּקנות, וועלכע האָבן שײַכות צום סטאַטוס פֿון רעגיאָנעלע שפּראַכן צי צו שפּראַכן פֿון מינדערהייטן צי דעם רעכטלעכן רעזשים בנוגע די מענטשן וועלכע געהערן צו מינדערהייטן, וואָס קאָנען עקזעסטירן בײַ וועלכן־ניט־איז **צד** צי זײַנען פֿאַרויסגעזען מיט געהעריקע צווייזײַטיקע צי פֿילזײַטיקע צווישנפֿעלקערלעכע אָפּמאַכן.

אַרטיקל 5 – עקזיסטירנדיקע פֿאַרפֿליכטונגען

גאָרניט פֿון דער דאָזיקער **כאַרטיע** קאָן ניט זײַן אויסגעטײַטשט ווי אַ מעגלעכע רעכט אויף אָנטייל צו נעמען אין אַ וועלכער־ניט־איז טעטיקייט צי פֿאַרווירקלעכן וואָסערע־ניט־איז מעשׂים, וועלכע זײַנען אין סתּירה מיט די צילן פֿונעם אוסטאַוו פֿון דער אָרגאַניזאַציע פֿון די פֿאַראייניקטע נאַציעס צי מיט אַנדערע פֿאַרפֿליכטונגען לויט דעם צווישנפֿעלקערלעכן רעכט, אײַנשליסנדיק דעם פּרינציפּ פֿון סווועדעניטעט און טעריטאָריעלער גאַנצקייט פֿון לענדער.

אַרטיקל 6 – אינפֿאָרמאַציע

די **צדדים** נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן נאָכצושפּירן נאָך דעם, ווי די פֿאַראינטערעסירטע מאַכטן, אָרגאַניזאַציעס און פּערזאָנען זאָלן זײַן אינפֿאָרמירט וועגן די רעכט און פֿאַרפֿליכטונגען, וואָס זענען אײַנגעשטעלט מיט דער דאָזיקער **כאַרטיע**.

טייל II – צילן און פּרינציפּן, וואָס ווערן פֿאַרפֿאָלגט לויטן פּונקט 1 פֿון אַרטיקל 2

אַרטיקל 7 – צילן און פּרינציפּן

1. די **צדדים** פֿאַרווירקלעכן זייער פּאָליטיק, די געזעצלעכע און פּראַקטישע טעטיקייט בנוגע רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן, אויף די טעריטאָריעס, ווי אַזוינע שפּראַכן ווערן באַניצט און לויט דער לאַגע פֿון יעדערער שפּראַך, באַזירנדיק זיך אויף די פֿאָלגנדיקע צילן און פּרינציפּן:

א) אַנערקענונג די רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַן פֿון מינדערהייטן אַלס אַ קולטורעלער רײַכקייט;

ב) נעמען אין אַכט געאָגראַפֿישע ספֿערעס פֿון פֿאַרשפּרייטקייט פֿון יעדער רעגיאָנעלער שפּראַך צי שפּראַך פֿון מינדערהייט כּדי צו פֿאַרזיכערן, אַז די עקזיסטירנדיקע צי די נײַע אַדמיניסטראַטיווע אײַנטיילונג זאָל ניט שאַפֿן שטערונגען פֿאַר אַנטוויקלונג די דאָזיקע רעגיאָנעלע שפּראַך צי שפּראַך פֿון מינדערהייט;

ג) נויטווענדיקייט אין אַקטיווע מעשׂים אויף אונטערצוהאַלטן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן מיט דער ציל זיי צו פֿאַרהיטן;

ד) מעשׂים און/צי סטימולירונג די באַניצונג פֿון רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן אין מינדלעכן ריידן און אין שריפֿטלעכקייט, אין דעם געזעלשאַפֿלעכן און פּריוואַטן לעבן;

ה) פֿאַרהיטונג און אַנטוויקלונג פֿון פֿאַרבינדונגען, אין די ספֿערעס פֿון ווירקונג פֿון דער דאָזיקער **כאַרטיע**, צווישן גרופּעס, וואָס באַניצן זיך מיט רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן, און אַנדערע גרופּעס אין לאַנד, ווו די שפּראַך ווערט באַניצט אין אידענטישער צי ענלעכער פֿאָרמע, און אויך איינשטעלונג פֿון קולטורעלע באַציִונגען מיט אַנדערע גרופּעס אין לאַנד, וואָס באַניצט אַנדערע שפּראַכן;

ו) באַזאָרגונג פֿון געהעריקע פֿאָרמעס און מיטלען פֿאַר אונטעררריכטן און דערלערנען רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן אויף אַלע געהעריקע שטאַפּלען;

ז) שאַפֿן באַדינגונגען, וועלכע געבן מעגלעכקייט די פּערזאָנען, וואָס רעדן ניט אויף דער רעגיאָנעלער שפּראַך צי דער שפּראַך פֿון מינדערהייטן און וווינענדיקע אין ראַיאָן, ווו די שפּראַך ווערט באַנוצט, דערלערנען די שפּראַך, אויב זיי ווילן עס;

ח) מיטווירקונג אויף צו דערלערנען און פֿאָרשן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן אין אוניווערסיטעטן צי גלייכוווערטיקע לערן־אַנשטאַלטן;

ו) מיטווירקונג אויף צו אַנטוויקלען פֿאַרשיידענע פֿאָרמעס פֿון צווישננאַציאָנאַלע אויסטוישונגען אין די ספֿערעס, וואָס ווערן אַרומגעכאַפּט מיט דער דאָזיקער **כאַרטיע**, אין באַנוץ צו רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן, וואָס מע באַנוצט אין אידענטישער צי ענלעכער פֿאָרמע אין צוויי צי מערער לענדער.

2. די **צדודים** נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן באַזײַטיקן, אויב זיי האָבן עס נאָך ניט געטאָן, באַליביקע אומבאַרעכטיקטע אונטערשיידונגען, אויסנאַמען, באַגרענעצונגען צי להאָטעס, וואָס האָבן שייכות צום באַניצונג פֿון רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן מיט דער ציל צו פֿאַרהאַלטן צי שטעלן אין אַ געפֿאַר איר פֿאַרהיטונג צי איר אַנטוויקלונג. אָננעמען ספּעציעלע מיטלען בנוגע רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן מיט דעם ציל צו דערגרייכן גלייכבאַרעכטיקונג צווישן די פּערזאָנען, וועלכע באַניצן די דאָזיקע שפּראַכן, און דער איבעריקער באַפֿעלקערונג, צי וועלכע אויף אַ געהעריקו אויפֿן נעמען אין אַכט זייערע באַזונדערקייטן און ווערן ניט באַטראַכט ווי אַ טעטיקייט אין דער ריכטונג אויף דיסקרימינאַציע בנוגע פּערזאָנען, וואָס באַניצן מער פֿאַרשפּרייטע שפּראַכן.

3. די צדודים נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן אָנצונעמען געהעריקע מיטלען אויף קעגנזײַטיקער פֿאַרשטענדעניש צווישן שפּראַכלעכע גרופּעס פֿון לאַנד, בפֿרט, אײַנשליסן אין די אויפֿגאַבעס פֿון בילדונג און לימודים אין זייערע לענדער: אַכטונג, פֿאַרשטענדלעכקייט און געדולד בנוגע רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן און סטימולירן די מיטלען פֿון מאַסן־אינפֿאָרמאַציע אויף צו דערגרייכן די זעלבע צילן.

4. ווען עס ווערט באַשטימט די פּאָליטיק בנוגע רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן די **צדודים** נעמען אין אַכט די נויטן און האָפֿענונגען, וועלכע דריקן אויס פֿאַרשיידענע גרופּעס, וואָס באַניצן די דאָזיקע שפּראַכן. אין פֿאַלן פֿון נויטווענדיקייט די **צדודים** מיטווירקן אויף צו גרינדן אָרגאַנען, וועלכע וועלן מיטהילפֿן דער מאַכט אין אַלע פֿראַגעס, וואָס האָבן שייכות צו רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן.

5. די **צדודים** נעמען אויף זיך די פֿאַרפֿליכטן אָנווענדן mutatis mutandis , פּרינציפּן, וואָס זענען איבערגערעכנט אין די פֿריערדיקע פּונקטן 1–4, צו ניט־טעריטאָריאַלע שפּראַכן. דאָך דער כאַראַקטער און דער מאַסשטאַב פֿון מיטלען, וואָס ווערן אויפֿגענומען פֿאַר צו רעאַליזירן די דאָזיקע **כאַרטיע**, בנוגע די דאָזיקע שפּראַכן דאַרפֿן באַשטימט ווערן צופּאַסעוודיק, נעמענדיק אין אַכט די נויטן און האָפֿענונגען און אָפּשאַצנדיק די טראַדיציעס און באַזונדערקייטן פֿון די גרופּעס, וועלכע באַניצן די געהעריקע שפּראַכן.

טייל III – מיטלען, וואָס מיטווירקן אויף צו באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן אין געזעלשאַפֿטלעכן לעבן אין הסכּם מיט די פֿאַרפֿליכטן לויט דעם פּונקט 2 פֿון אַרטיקל 2

אַרטיקל 8 – בילדונג

1. בנוגע בילדונג די **צדדים** נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן, אין די ראַמען פֿון טעריטאָריע, ווו עס ווערן באַניצט אַזוינע שפּראַכן לויט דער לאַגע פֿון די דאָזיקע שפּראַכן און אָן אַ שאָדן פֿאַר אונטערריכטן פֿון דער אָפֿיציעלער שפּראַך (שפּראַכן) פֿון לאַנד:

א) I) פֿאַרזיכערן צוגענגלעכקייט פֿון פֿאָרשול־בילדונג אויף געהעריקע רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן; צי

II) פֿאַרזאָרגן צוגענגלעכקייט פֿון אַ וועזנטלעכן טייל פֿון דעם פֿאָרשול־בילדונג אויף געהעריקע רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן; צי

III) צופּאַסן איינעם פֿון די מיטלען, וואָס איז פֿאָרויסגעזען אין די פֿריערדיקע פּונקטן I און II לכל־הפּחות צו יענע תּלמידים וועמענס פֿאַמיליעס ווילן עס און דער צאָל פֿון וועלכע איז גענוג פֿאַר דעם; צי

IV) מיטווירקן און/צי סטימולירן אויף אָנצונעמען מיטלען, וואָס ווערן דערמאָנט אין די פֿריערדיקע פּונקטן I-III, אויב די מלוכה־אָרגאַנען האָבן ניט קיין גלײַכע קאָמפּעטענץ אין די ספֿערעס פֿון פֿאָרשול־בילדונג;

ב) I) פֿאַרזאָרגן צוגענגלעכקייט פֿון אָנפֿאַנגלעכער־בילדונג אויף געהעריקע רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן; צי

II) פֿאַרזיכערן צוגענגלעכקייט פֿון אַ וועזנטלעכן טייל פֿון דעם אָנפֿאַנגלעכער־בילדונג אויף געהעריקע רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן; צי

III) פֿאַרזאָרגן אין די ראַמען פֿון אָנפֿאַנגלעכער בילדונג אונטערריכטן פֿון געהעריקע רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן ווי אַ באַשטאַנדטייל פֿון דער לערן־פּראָגראַם; צי

IV) צופּאַסן איינעם פֿון די מיטלען, וואָס איז פֿאָרויסגעזען אין די פֿריערדיקע פּונקטן I-III לכל־הפּחות צו יענע תּלמידים וועמענס פֿאַמיליעס ווילן עס און דער צאָל פֿון וועלכע איז גענוג פֿאַר דעם.

ג) I) פֿאַרזאָרגן צוגענגלעכקייט פֿון מיטלבילדונג אויף געהעריקע רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן; צי

II) פֿאַרזאָרגן צוגענגלעכקייט פֿון אַ וועזנטלעכן טייל פֿון דעם מיטלבילדונג אויף געהעריקע רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן; צי

III) פֿאַרזאָרגן אין די ראַמען פֿון מיטלבילדונג אונטערריכטן פֿון געהעריקע רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן ווי אַ באַשטאַנדטייל פֿון דער לערן־פּראָגראַם; צי

IV) צופּאַסן איינעם פֿון די מיטלען, וואָס איז פֿאָרויסגעזען אין די פֿריערדיקע פּונקטן I-III לכל־הפּחות צו יענע תּלמידים וועמענס פֿאַמיליעס ווילן עס און דער צאָל פֿון וועלכע איז גענוג פֿאַר דעם;

ד) I) פֿאַרזאָרגן צוגענגלעכקייט פֿון פּראָפֿעסיאָנעל־טעכנישער־בילדונג אויף געהעריקע רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן; צי

II) פֿאַרזאָרגן צוגענגלעכקייט פֿון אַ וועזנטלעכן טייל פֿון דעם פּראָפֿעסיאָנעל־טעכנישער־בילדונג אויף געהעריקע רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן; צי

III) פֿאַרזאָרגן אין די ראַמען פֿון פּראָפֿעסיאָנעל־טעכנישער־בילדונג אונטערריכטן פֿון געהעריקע רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן ווי אַ באַשטאַנדטייל פֿון דער לערן־פּראָגראַם; צי

IV) צופּאַסן איינעם פֿון די מיטלען, וואָס איז פֿאָרויסגעזען אין די פֿריערדיקע פּונקטן I-III לכל־הפּחות צו יענע תּלמידים וועמענס פֿאַמיליעס ווילן עס און דער צאָל פֿון וועלכע איז גענוג פֿאַר דעם;

ה) I) פֿאַרזאָרגן צוגענגלעכקייט פֿון אוניווערסיטעטישן און אַנדערע פֿאָרמעס פֿון הויכער בילדונג אויף געהעריקע רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן; צי

II) פֿאַרזאָרגן באַדינגונגען פֿאַר צו שטודירן די דאָזיקע שפּראַכן ווי אוניווערסיטעטישע און הויכער בילדונג דיסציפּלינעס; צי

III) סטימולירן און/צי דערלאָזן אוניווערסיטעטישע צי אַנדערע פֿאָרמעס פֿון הויכן בילדונג אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן צי שאַפֿן באַדינגונגען אויף צו לערנען די דאָזיקע שפּראַכן ווי אוניווערסיטעטישע צי הויכער בילדונג דיסציפּלינעס, אויב, אַז די מלוכה שפּילט ניט קיין וועזנטלעכע ראָל בנוגע די העכערע לערן־אַנשטאַלטן, די אונטערפּונקטן I און II קאָנען ניט זײַן אויסגעפֿילט;

ו) I) פֿאַרזאָרגן די גרינדונג פֿון קורסן פֿאַר דערוואַקסענע און אַ סיסטעמע אויף צו העכערן די קוואַליפֿיקאַציע, ווו די אונטעריכט ווערט אין גרונט צי אינגאַנצן געפֿירט אויף די רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן; צי

II) צי פֿאָרלייגן אַזעלכע שפּראַכן אַלס דיסציפּלינעס פֿון בילדונג פֿאַר דערוואַקסענע און דער סיסטעם אויף צו העכערן די קוואַליפֿיקאַציע; צי

III) פֿאַרזאָרגן און/צי סטימולירן איניציאַטיוון אויף צו דערלערנען אַזעלכע שפּראַכן אַלס דיסציפּלינעס אין ראַמען פֿון פּראַגראַמען פֿאַר דערוואַקסענע און פּראָגראַמען אויף צו העכערן די קוואַליפֿיקאַציע, אויב די מלוכה־אָרגאַנען האָבן ניט קיין גלײַכע קאָמפּעטענציע אין דער ספֿערע פֿון בילדונג פֿאַר דערוואַקסענע;

ז) אָננעמען מיטלען אויף צו פֿאַרזאָרגן די אונטערריכטן פֿון היסטאָריע און קולטור, וואָס שפּיגלט זיך אָפּ אין די רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן;

ח) פֿאַרזאָרגן צוגרייטונג און איבערגרייטונג פֿון די לערערס, וועלכע וואָלטן מיטגעשטימט די פֿאָדערונגען פֿון דער אויפֿגאַבע אויסצופֿילן די אונטערפּונקטן א–ז, מיט וועלכע ס'איז מסכּים דער **צד**;

ט) שאַפֿן אַ קאָנטראָל־אָרגאַן צי אָרגאַנען, וועלכע קאָנטראָלירן וואָסערע מיטלען ווערן אָנגענומען און די דערגרייכונגען אין דער אָרגאַניזאַציע צי אַנטוויקלונג פֿון די אונטערריכטן אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן און וועלכע זענען פֿאַראַנטוואָרטלעך פֿאַר צוגרייטן פּעריאָדישע פֿאָרטראָגן אויפֿן גרונט פֿון די צענויפֿגעזאַמלטע אָנגאַבן, וואָס ווערן פֿאַרעפֿנטלעכט;

2. אין דעם וואָס האָט שײַכות צו בילדונג, און בנוגע אַנדערע טעריטאָריעס, ווו די רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן טראַדיציאָנעל ווערן ניט באַנוצט, די **צדודים** נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן, מיט די באַדינגונגען, אַז דער צאָל פּערזאָנען, וועלכע באַניצן די רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן, באַרעכטיקן דאָס, צו דערלויבן, סטימולירן צי פֿאַרזאָרגן די אונטעררריכטן אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן, צי די אונטעררריכטן פֿון דער דאָזיקע שפּראַך אויף אַלע געהעריקע שטאַפּלען פֿון בילדונג.

אַרטיקל 9 – געריכטמאַכטן

1. די **צדודים** נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן, בנוגע די געריכטקרײַזן, ווו דער צול אײַנוווינער, וואָס באַניצן די רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן, באַרעכטיקט די אָנגעוויזענע ווײַטער מיטלען לויט די תּקנות פֿון יעדער פֿון די דאָזיקע שפּראַכן און מיט די באַדינגונדען, אַז די מעגלעכקייטן, וועלכע עס גיט דער דאָזיקער פּונקט ווערן ניט באַטראַכט פֿונעם ריכטער ווי אַ שטערונג פֿאַר געהעריקע מישפּטן:

א) בײַם דורכפֿירן די קרימינעלע ענינים:

I) פֿאַרזאָרגן, אַז אין דעם פֿאַל ווען איינע פֿון די צדודים בעט, אַז די באַהאַנדלונגען פֿונעם ענין אין געריכט זאָל זיך פֿירן אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן; און/צי

II) גאַראַנטירן דעם באַשולדיקטן די רעכט אויף צו באַניצן פֿון אים/איר רעגיאָנעלע שפּראַך צי שפּראַך פֿון מינדערהייט; און/צי

III) פֿאַרזאָרגן, אַז די אָנפֿראַגעס און דאָס עדות זאָגן, שריפֿטלעך צי מינדלעך, זאָלן ניט ווערן אויפֿגענומען ווי אוממעגלעכע בלויז דערפֿאַר, וואָס זיי זענען פֿאָרמולירט אויף רעגיאָנעלער שפּראַך צי שפּראַך פֿון מינדערהייט; און/צי

IV) צונויפֿשטעלן לויט די אָנפֿראַגעס די דאָקומענטן, וואָס האָבן שײַכות צום דורכפֿירן דעם ענין, אויף אַ געהעריקער רעגיאָנעלער שפּראַך צי שפּראַך פֿון מינדערהיטייט, בײַ נויטווענדיקייטן פֿארזאָרגן מיט אַ איבערזעצער, אָן צוגאָב־הוצאָות פֿון דער זײַט פֿון די פֿאַראינטעריסירטע פּערזאָנען;

ב) בײַם דורכפֿירן די ציווילע ענינים:

I) פֿאַרזאָרגן, אַז אין דעם פֿאַל ווען איינע פֿון די צדודים בעט, אַז די באַהאַנדלונגען פֿונעם ענין אין געריכט זאָל זיך פֿירן אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן; און/צי

II) ווען דער אָנטיילנעמער פֿונעם פּראָצעס דאַרף פּערזענלעך שטעלן זי פֿאַרן געריכט, דערלויבן, אַז ער זזאָל זיך באַניצן מיט זײַן רעגיאָנעלע שפּראַך צי שפּראַך פֿון מינדערהייט, אָן צוגאָב־הוצאות פֿון זײַן זײַט; און/צי

III) דערלויבן, צו געבן די דאָקומענטן און עדות זאָגן אויף דער רעגיאָנעלער שפּראַך צי שפּראַך פֿון מינדערהייט און ווען ס'איז נייטיק אָנקומען צו הילף צו אַן איבערזעצער;

ג) בײַם דורכפֿירן ענינים פֿון אַדמיניסטראַטיווע רעכטברעכונג:

I) פֿאַרזאָרגן, אַז אין דעם פֿאַל ווען איינע פֿון די צדודים בעט, אַז די באַהאַנדלונגען פֿונעם ענין אין געריכט זאָל זיך פֿירן אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן; און/צי

II) ווען דער אָנטיילנעמער פֿונעם פּראָצעס דאַרף פּערזענלעך שטעלן זיך פֿאַרן געריכט, דערלויבן, אַז ער זאָל זיך באַניצן מיט זײַן רעגיאָנעלע שפּראַך צי שפּראַך פֿון מינדערהייט, אָן צוגאָב־הוצאות פֿון זײַן זײַט; און/צי

III) דערלויבן, צו געבן די דאָקומענטן און עדות זאָגן אויף דער רעגיאָנעלער שפּראַך צי שפּראַך פֿון מינדערהייט און ווען ס'איז נייטיק אָנקומען צו הילף צו אַן איבערזעצער;

ד) אָננעמען מיטלען, כּדי בײַם אויספֿילן די אונטערפּונקטן I – III פֿון די פּונקטן ב) און ג) און אין פֿאַלן ווען מע דאַרף אָנקומען צו הילף פֿון אַן איבערזעצער זאָלן די פֿאַראינטערעסירטע פּערזאָנען ניט דאַרפֿן צאָלן צוגאָב־הוצאות.

2. די **צדודים** נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן:

א) ניט אָפּזאָגן אָנצונעמען יורידישע דאָקומענטן, וואָס זענען צונויפֿגעשטעלט אין לאַנד, בלויז דערפֿאַר, וואָס די דאָקומענטן זענען צוגעגרייט אויף דער רעגיאָנעלער שפּראַך צי שפּראַך פֿון מינדערהייט; צי

ב) ניט אָפּזאָגן צו אַנערקענען די צוגעגרייטע צווישן די צדודים יורידישע דאָקומענטן, צונויפֿגעשטעלטע אין לאַנד־**צד** פֿון **כּאַרטיע,** בלויז דערפֿאַר, וואָס זיי זענען אויף דער רעגיאָנעלער שפּראַך צי שפּראַך פֿון מינדערהייט, און פֿאַרזאָרגן אַ מעגלעכקייט פֿון פֿאַררופֿונג אויף זיי פֿאַר דעם דריטן צד, וואָס באַניצט ניט די דאָזיקע שפּראַכן, מיט די באַדינגונגען, אַז דער אינהאַלט פֿון דעם דאָקומענט ווערט געבראַכט צו קענטעניש פֿאַר דעם דריטן צד, מיט דער פּערזאָן (פּערזאָנען), וואָס פֿאַררופֿט זיך אויף דעם דאָזיקן דאָקומענט; צי

ג) ניט אָפּזאָגן צו אַנערקענען די צוגעגרייטע מיט די צדודים יורידישע דאָקומענטן, צונויפֿגעשטעלטע אין לאַנד, בלויז דערפֿאַר, וואָס די דאָקומענטן זײַנען אויף דער רעגיאָנעלער שפּראַך צי שפּראך פֿון מינדערהייט.

3) די **צדודים** נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן צו פֿאַרזאָרגן צוטרעטלעכקייט פֿון די טעקסטן פֿון געזעצגעבערישע אַקטן אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן, באַזונדערס אין די פֿאַלן, וואָס האָבן אַ דירעקטן שײַכות, צו פּערזאָנען, וואָס באַניצן די דאָזיקע שפּראַכן, אויב די דאָקומענטן זײַנען ניט געווען געגעבן אין רשות מיט אַן אַנדערע פֿאָרם.

אַרטיקל 10 – אַדמיניסטראַטיווע אָרגאַנען און מלוכה־דינסטן

1. אין די אַדמיניסטראַטיווע קרײַזן פֿון אַ מלוכה, ווו דער צאָל אַנווױנערס, וואָס באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן, באַרעכטיקט די ווײַטערדיקע מיטלען און אין הסכּם מיטן מצבֿ פֿון יעדער שפּראַך, די **צדודים** נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן, אויף וויפֿל דאָס איז מעגלעך:

א) I. פֿאַרזאָרגן, אַז די אַדמיניסטראַטיווע מאַכטן זאָלן זיך באַניצן מיט רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהיטן; צי

II) פֿאַרזאָרגן, אַז זייערע פֿאָרשטייער, וואָס פֿאַרווירקלעכן קאָנטאַקטן מיט דער געזעלשאַפֿט, זאָלן באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן צו די פּערזאָנען, וועלכע ווענדן זיך צו זיי אויף די דאָזיקע שפּראַכן; צי

III) פֿאַרזאָרגן, אַז די פּערזאָנען, וואָס באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן, זאָלן קאָנען געבן מינדלעכע צי שריפֿטלעכע מעלדונגען און באַקומען ענטפֿער אויף די דאָזיקע שפּראַכן; צי

IV) פֿאַרזאָרגן, אַז די פּערזאָנען, וואָס באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן, זאָלן קאָנען געבן מינדלעכע צי שריפֿטלעכע מעלדונגען אויף די דאָזיקע שפּראַכן; צי

V) פֿאַרזאָרגן, אַז די פּערזאָנען, וואָס באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן, זאָלן קאָנען אויף אַ געזעצלעכן סמך געבן דאָקומענטן אויף דער דאָזיקער שפּראַך;

ב) פֿאַרזאָרגן צוטרעטלעכקייט פֿאַר דער באַפֿעלקערונג פֿון די ברייט באַניצנדיקע אַדמיניסטראַטיווע דאָקומענטן און בלאַנקן אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן צי אין צווייִשפּראַכלכן וואַריאַנט;
ג) דערלויבן פֿאַר די אַדמיניסטראַטיווע מאַכטן צונויפֿשטעלן דאָקומענטן אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן.

2. בנוגע די אָרטיקע און רעגיאָנעלע מאַכטן, אויף דער טעריטאָריע פֿון וועלכער דער צאָל אײַנוווינער, וואָס באַניצן זיך מיט רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן, איז אַזוינער, וואָס באַרעכטיקט די אָנגעוויזענע ווײַטער מיטלען. די **צדודים** נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן צו דערלויבן און/צי סטימולירן:

א) צו באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן פֿון די רעגיאָנעלע צי אָרטיקע אָרגאַנען פֿון מאַכט;

ב) די מעגלעכקייט פֿאַר פּערזאָנען, וואָס באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן צו געבן, מינדלעכע צי שריפֿטלעכע מעלדונגען אויף די דאָזיקע שפּראַכן;

ג) אַז די רעגיאָנעלע מאַכטן זאָלן פֿאַרעפֿנטלעכן זייערע אָפֿיציעלע דאָקומענטן אויך אויף געהערלעכע רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן;

ד) אַז די אָרטיעקע מאַכטן זאָלן פֿאַרעפֿנטלעכן זייערע אָפֿיציעלע דאָקומענטן אויך אויף געהעריקע רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן;

ה) אַז די רעגיאָנעלע מאַכטן זאָלן באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן אין דעם גאַנג פֿון דעבאַטן אויף די סעסיעס פֿון זייערע רעפּרעזענטאַטיווע אָרגאַנען, וואָס אין דער זעלבער צײַט שליסט ניט אויס אויך צו באַניצן די אָפֿיציעלע שפּראַך (שפּראַכן) פֿון דער מלוכה;

ו) אַז די אָרטיקע מאַכטן זאָלן באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן אין דעם גאַנג פֿון דעבאַטן אויף די סעסיעס פֿון זייערע רעפּרעזענטאַטיווע אָרגאַנען, וואָס אין דער זעלבער צײַט שליסט ניט אויס אויך צו באַניצן די אָפֿיציעלע שפּראַך (שפּראַכן) פֿון דער מלוכה;

ז) מע זאָל באַניצן צי באַהערשן די טראַדיציאָנעלע און טאָפּאָנימישע ריכטיקע נעמען פֿון פּלעצער אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן, בײַ אַ נויטווענדיקייט אין איינעם מיט די נעמען אויף דער אָפֿיציעלער שפּראַך (שפּראַכן) פֿון דער מלוכה.

3. בנוגע פֿון די מלוכישע פֿונקציעס, וועלכע ווערן פֿאַרווירקלעכט מיט די אַדמיניסטראַטיווע מאַכטן צי מיט אַנדערע פּערזאָנען, וואָס האַנדלען אין נאָמען פֿון זיי, די **צדודים** נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן אויף זייער טעריטאָריע, ווו עס ווערן באַניצט רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן, אָפּהענגיק מיט דער לאַגע פֿון יעדער שפּראַך און אויף וויפֿל דאָס איז מעגלעך:

א) בײַ דעם רעאַליזירן די דאָזיקע פֿונקציעס פֿאַרזאָרגן מע זאָל באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן; צי

ב) דערלויבן די פּערזאָנען, וואָס באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן געבן מעלדונגען און באַקומען ענטפֿער אויף די דאָזיקע שפּראַכן; צי

ג) דערלויבן די פּערזאָנען, וואָס באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן געבן מעלדונגען אויף די דאָזיקע שפּראַכן.

4. כּדי צו רעאַליזירן די תּקנות פֿון פּונקטן 1, 2 און 3 מיט וועלכע זיי זײַנען מסכּים, די **צדודים** נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן אָנצונעמען איינע צי מערער פֿון די ווײַטערדיקע מיטלען:

א) פֿאַרזאָרגן, אויב ס'וועט זיך נייטיקן, אַ שריפֿטלעכע צי מינדלעכע איבערזעצונג;

ב) פֿאַרזאָרגן דעם אויפֿנעם און, אין די פֿאַלן פֿון נויטוועגדיקייט, צוגרייטונג פֿון אַ גענוגע צאָל פֿון אַמטלעכע פּערזאָנען און אַנדערע מלוכישע אָנגעשטעלטע;

ג) באַפֿרידיקן, אויף וויפֿל דאָס איז מעגלעך, די ביטעס פֿון די מלוכישע אָנגעשטעלטע, וואָס קענען די רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן, אויף זייער באַשטימונג אין די ראַיאָנען, ווו די דאָזיקע שפּראַך ווערט באַניצט.

5. די **צדודים** נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן צו דערלויבן לויט די ביטעס פֿון פֿאַראינטערעסירטע פּערזאָנען צו באַניצן צי אָננעמען פֿאַמיליעס אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן.

אַרטיקל 11– מיטלען פֿון מאַסן־אינפֿאָרמאַציע

1. בנוגע די פּערזאָנען, וועלכע באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן, אויף די טעריטאָריעס, ווו מע רעדט אויף די דאָזיקע שפּראַכן, לויט דער לאַגע פֿון יעדער שפּראַך, אין דער מאָס אין וועלכער גלײַך צי אומדירעקט פֿאַרשפּרייט זיך די קאָמפּעטענץ, די פֿולמאַכטן און די טעטיקייט פֿון דער מלוכישער מאַכט און אָן שאַדן פֿאַרן פּרינציפּ פֿון אומאָפּהענגלעכקייט און אויטאָנאָמיע פֿון די מיטלען פֿון מאַסן־אינפֿאָרמאַציע די **צדודים** נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן:

א) אין דער מאָס, אין וועלכער ראַדיאָ און טעלעוויזיע פֿילט אויס די ראָל פֿון מלוכישער דינסט:

I) פֿאַרזאָרגן די גרינדונג, לכל־הפּחות, פֿון איין ראַדיאָסטאַנציע און איין טעלעוויזיע־קאַנאַל, וואָס זאָל טראַנסלירן אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן; צי

II) סטימולירן, און/צי מיטווירקן מע זאָל גרינדן, לכל־הפּחות, איין ראַדיאָסטאַנציע און איין טעלעוויזיע־קאַנאַל, וואָס זאָלן טראַנסלירן אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן; צי

III) אָננעמען געהעריקע מיטלען כּדי די סטרוקטור פֿון טעלע־ראַדיאָ־טראַסלירונג זאָל פֿאָרויסזען די עקזיסטירונג פֿון פּראָגראַמען אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן;

ב) I. סטימולירן און/צי מיטווירקן מע זאָל גרינדן, לכל־הפּחות, איין ראַדיאָסטאַנציע וואָס זאָל טראַנסלירן אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן; צי

II) סטימולירן און/צי מיטווירקן מע זאָל טראַסלירן אויף אַ רעגולערן יסוד ראַדיאָפּראָגראַמען אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן;

ג) I. סטימולירן און/צי מיטווירקן מע זאָל גרינדן, לכל־הפּחות, איין טעלעוויזיע־קאַנאַל וואָס זאָל טראַנסלירן אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן; צי

II) סטימולירן און/צי מיטווירקן מע זאָל טראַסלירן אויף אַ רעגולערן יסוד טעלעוויזיע־פּראָגראַמען אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן;

ד) סטימולירן און/צי מיטווירקן מע זאָל פּראָדוצירן און פֿאַרשפּרייטן אַודיאָ־ און אַודיאָוויזועלע־פּראָדוקציע אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן;

ה) I. סטימולירן און/צי מיטווירקן מע זאָל גרינדן און/צי אונטערהאַלטן, לכל־הפּחות, איין צײַטונג אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן; צי

II) סטימולירן צי מיטווירקן מע זאָל פּובליקירן אויף אַ רעגולערן יסוד אַרטיקלען אין צײַטונגען אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן;

ו) I. פֿינאַנסירן צוגאָב־הוצאָותן פֿאַר יענע מיטלען פֿון מאַסן־אינפֿאָרמאַציע , וועלכע באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן, אויב לויטן געזעץ איז פֿאָרויסגעזען פֿינאַנציעלע שטיצע פֿאַר די מיטלען פֿון מאַסן־אינפֿאָרמאַציע אין גאַנצן גענומען; צי

II) פֿאַרשפּרייטן די עקזיסטירנדיקע מיטלען פֿון פֿינאַנציעלער שטיצע אויף צו פּראָדוצירן אַוּדיאָ־וויזיע־פּראָדוקציע אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן;

ז) מיטהעלפֿן מ'זאָל צוגרייטן זשורנאַליסטן און אַנדערן פּערסאָנאַל פֿאַר די מיטלען פֿון מאַסן־אינפֿאָרמאַציע, וואָס באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן.

2. די **צדודים** נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן צו גאַראַנטירן פֿרײַהייט פֿאַרן דירעקטן אויפֿנעמען ראַדיאָ־ און טעלעוויזיע־טראַנסלירונגען פֿון די שכנישע לענדער אויף דער שפּראַך, וואָס איז ידענטיש צי נאָענט צו דער רעגיאָנעלער שפּראַך צי דער שפּראַך פֿון מינדערהייט, און ניט שטערן צו רעטראַנסלירן ראַדיאָ־ און טעלעוויזיע־טראַנסמיסיעס אויף אַזאַ שפּראַך פֿון די שכנעסדיקע לענדער. דעסגלײַכן זיי נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן נאָכצושפּירן, אַז אין דער פּרעסע זאָלן ניט ווערן געשאַפֿן קיין שום קיין באַגרענעצונגען וואָס האָט שײַכות צו פֿרײַען אויסדריקן מיינונגען און פֿרײַען פֿאַרשפּרייטן אינפֿאָרמאַציע אויף דער שפּראַך, וואָס ווערט באַניצט אין אַ אידענטישער פֿאָרמע צי נאָענטער פֿאָרמע צו דער רעגיאָנעלער שפּראַך צי שפּראַך פֿון מינדערהייט. ווײַל די רעאַליזירונג פֿון די העכער דערמאָנטע פֿרײַהייטן ווערט באַגלייט מיט פֿאַרפֿליכטן און פֿאַראַנטוואָרטלעכקייט, קאָן דאָס אַרונטערפֿאַלן אונטער דער ווירקונג פֿון פֿאָרמאַליטעטן, באַדינגונגען, באַגרענעצונגען און סאַנקציעס, וואָס זענען פֿאָרויסגעזען פֿון דעם געזעץ און וועלכע זײַנען נייטיק אין אַ דעמאָקראַטישן געזעלשאַפֿט, אין די אינטערעסן פֿון נאַציאָנאַלער זיכערקייט, טעריטאָריאַלער גאַנצקייט, זיכערקייט פֿון דער באַפֿעלקערונג, פֿאַר אויסמײַדן אומאָרדענונגען און פֿאַרברעכנס, פֿאַר צו היטן דאָס געזונט און געזעלשאַפֿטלעכע מאָראַל, פֿאַר צו פֿאַרטיידיקן די רעפּוטאַציע צי רעכטן פֿון אַנדערע פּערזאָנען, פֿאַר ניט צו דערלאָזן קיין אָפּפֿלוס פֿון קאָנפֿידיציעלער אינפֿאָרמאַציע צי פֿאַר אונטערצוהאַלטן דעם אויטאָריטעט און אָביעקטיווקייט פֿון דער רעכט־טעטיקייט.

3. די **צדודים** נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן צו פֿאַרזאָרגן, אַז די אינטערעסן פֿון די פּערזאָנען, וואָס באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן, זאָלן זײַן פֿאָרגעשטעלט צי זאָלן ווערן גענומען אין אַכט אין די אָרגאַנען, וועלכע קאָנען ווערן געגרינדעט לויט דעם געזעץ און מיט דער אויפֿגאַבע צו גאַראַנטירן פֿרײַהייט און פֿילאַרטיקייט פֿון מיטלען פֿון מאַסן־אינפֿאָרמאַציע.

אַרטיקל 12 – קולטורעלע אונטערנעמונגען און אָביעקטן

1. בנוגע קולטורעלע אונטערנעמונגען און אָביעקטן – באַזונדערס ביבליאָטעקן, ווידיאָטעקן, קולטור־צענטרען, מוזייען, אַרכיוון, העכערע און העכערע ספּעציעלע לערן־אַנשטאַלטן, טעאַטערס און קינאָטעאַטערס, און אויך ליטעראַרישע ווערק און קינאָ־פּראָדוקציע, פֿאָלקסשאַפֿונג, פֿעסטיוואַלן און קולטור־געווערבן, אײַנשליסנדיק, בפֿרט, נײַע טעכנאָלאָגיעס – די **צדודים** נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן, אַז אויף דער טעריטאָריע, ווו עס ווערן אַזעלכע שפּראַכן, און אין דער מאָס, וואָס געהערט צו דער קאָמפּעטענץ, דער פֿולמאַכט און דער ראָל פֿון די מלוכישע אָרגאַנען אין דעם געביט:

א) סטימולירן פֿאַרשיידענע פֿאָרמעס אויסצודריקן זיך און שאַפֿונגען, וואָס זענען כאַראַקטעריסטיש פֿאַר רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן און מיטווירקן די אַנטוויקלונג פֿון פֿאַרשיידענע מיטלען פֿאַר צוטרוי צו ווערק אויף די דאזיקע שפּראַכן;

ב) מיטווירקן ס'זאָלן זיך אַנטוויקלען פֿאַרשיידענע מיטלען פֿון צוטרוי פֿאַר די טרעגערס פֿון אַנדערע שפּראַכן צו די ווערק אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן דורך ברייטן באַניצונג פֿון איבערזעצונגען, דובלירונג, סינכראָן־איבערזעצונג און אונטערטיטרען;

ג) מיטווירקן די אַנטוויקלונג פֿונעם צוטרוי פֿאַר די טרעגער פֿון רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן צו די ווערק אויף אַנדערע שפּראַכן דורך ברייטן באַניצונג פֿון איבערזעצונגען, דובלירונג, סינכראָן־איבערזעצונג און אונטערטיטרען;

ד) נאָכשפּירן נאָך דעם, אַז די אַמטשאַפֿטן, וועלכע זײַנען פֿאַראַנטוואָרטלעך פֿאַר אָרגאַניזירן צי אונטערהאַלטן פֿאַרשיידענע קולטורעלע אונטערנעמונגען, זאָלן אין אַ געוויסער מאָס נעמען אין אַכט דאָס וויסן און פּראַקטישע באַניצונג פֿון די רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן און זייער קולטור אין די ראַמען פֿון די איניציִירטע אונטערנעמונגען צי אונטערנעמונגען וועלכע זיי האַלטן אונטער;

ה) אָננעמען מיטלען וואָס זאָלן פֿאַרזאָרגן די אַמטשאַפֿטן, וועלכע זײַנען פֿאַראַנטוואָרטלעך פֿאַר אָרגאַניזירן און אונטערהאַלטן די קולטורעלע אונטערנעמונגען, מיטן פּערסאָנאַל, וואָס באַניצט זיך פֿרײַ מיט די געהעריקע רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן, חוץ דער שפּראַך (שפּראַכן) פֿון דעם איבעריקן טייל פֿון דער באַפֿעלקערונג;

ו) סטימולירן, אַז די פֿאָרשטייער פֿון דער באַפֿעלקערונג, וואָס באַניצן זיך מיט אַ רעגיאָנעלער שפּראַך צי מיט דער שפּראַך פֿון מינדערהייטן זאָלן קאָנען גלײַך אָנטיילנעמען אין פֿאַרזאָרגונג און פּלאַנירונג פֿון די קולטור־אונטערנעמונגען;

ז) סטימולירן און/צי מיטווירקן מע זאָל גרינדן אַן אָרגאַן צי אָרגאַנען, וואָס זײַנען פֿאַראַנטוואָרטלעך פֿאַר צונויפֿזאַמלען און פֿאַרהיטן קאָפּיעס פֿון די ווערק, וועלכע ווערן צוגעשטעלט צי פּובליקירט אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן;

ח) אין פֿאַלן פֿון נויטווענדיקייט גרינדן און/צי מיטהעלפֿן און פֿינאַנסירן אַמטשאַפֿטן, וועלכע פֿאַרווירקלעכן איבערזעצונגען און טערמינאָלאָגישע פֿאָרשונגען, בֿפֿרט מיט דער ציל אונטערצוהאַלטן און אַנטוויקלען פֿאָרשונגען אויף אויסאַרבעטן געהעריקע אַדמיניסטראַטיווע, קאָמערציעלע, עקאָלאָגישע, סאָציאַלע, טעכנישע און יורידישע טערמינאָלאָגיע פֿאַר יעדער רעגיאָנעלער שפּראַך צי שפּראַך פֿון מינדערהייטן.

2. בנוגע אַנדערע טעריטאָריעס, לגבי די, ווו רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן ווערן טראַדיציאָנעל באַניצט, די **צדודים** נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן, מיט די באַדינגונגען, אַז דער צאָל פּערזאָנען, וואָס באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן, באַרעכנט דאָס, צו דערלויבן, סטימולירן און/צי מיטווירקן מע זאָל דורכפֿירן קולטורעלע אונטערנעמונגען און פֿאַרזאָרגן זיי לויט דעם פֿריערדיקן פּונקט.

3) די **צדודים** אין זייער קולטורעלער פּאָליטיק אין אויסלאַנד נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן אויסטיילן אַ געהעריק אָרט פֿאַר די רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן און אין דער קולטור, וואָס זיי שטעלן פֿאָר.

אַרטיקל 13– דאָס עקאָנאָמישע און געזעלשאַפֿטלעכע לעבן

1. בנוגע דער עקאָנאָמישער און געזעלשאַפֿטלעכער טעטיקייט די **צדודים** נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן אינעם מאַסשטאַב פֿונעם גאַנצן לאַנד:

א) אויסשליסן פֿון געזעצגעבונג באַליביקע תּקנות, וועלכע אומבאַרעכטיקט פֿאַרבאָטן צו באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן אין דאָקומענטן, וואָס האָבן שײַכות צו דעם עקאָנאָמישן צי געזעלשאַפֿטלעכן לעבן, בֿפֿרט אין אָפּמאַכן וועגן אָנדינגען, און אין אַזוינע טעכנישע

דאָקומענטן ווי אינסטרוקציעס וועגן צו באַניצן פּראָדוקציע און אינסטרוקציעס וועגן עקספּלואַטאַציע מעכאַניזמען;

ב) פֿאַרבאָטן מע זאָל אײַנשליסן אין די אינערלעכע כּללים פֿון די קאָמפּאַניעס און קאָנפֿידיציעלע דאָקומענטן פֿון באַליביקע תּקנות, וואָס שליסן אויס צי באַגרענעצן, לכל־הפּחות, אין די קאָנטאַקטן צווישן פּערזאָנען, וואָס באַניצן איין און די זעלבע שפּראַך;

ג) קעגנשטעלן דער פּראַקטיק, וואָס האָט פֿאַר זיך דעם ציל צו שאַפֿן שטערונגען פֿאַר באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן אין עקאָנאָמישן און געזעלשאַפֿטלעכער טעטיקייט;

ד) מיטווירקן און/צי סטימולירן מע זאָל באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן דורך אַנדערע מיטלען, וואָס אַנטשיידן זיך פֿון די דערמאָנטע אין די פֿריערדיקע אונטערפּונקטן.

2. בנוגע דער עקאָנאָמישער און געזעלשאַפֿטלעכער טעטיקייט די **צדדים** נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן אויף וויפֿל ס'דערלויבט די קאָמפּעטענץ פֿון די מלוכישע אָרגאַנען און אויף וויפֿל ס'איז באַרעכטיקט, אויף דער טעריטאָריע, ווו ס'ווערן באַניצט די רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן:

א) אײַנשליסן אין די פֿינאַנציעלע און באַנק־אינסטרוקציעס תּקנות, וואָס דערלויבן אין די ראַמען פֿון פּראָצעדורן, וואָס אַנטשפּרעכן דער קאָמערציאָנעלער פּראַקטיק, צו באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן ווען מע שטעלט צונויף אויסצאָל־אויפֿטראָגן (טשעקן, או.אַ.וו.) צי אַנדערע פֿינאַנציעלע דאָקומענטן, צי, אויב עס נייטיקט זיך, פֿאַרזאָרגן מע זאָל באַניצן אַזוינע תּקנות;

ב) אין די עקאָנאָמישע און סאָציאַלע סעקטאָרן, וואָס געפֿינען זיך אונטער זייער דירעקטן קאָנטראָל (מלוכישער סעקטאָר), אָרגאַניזירן טעטיקייטן, וואָס איז געווענדעט אויף צו פֿאַרברייטערן די באַניצונג פֿון די רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן;

ג) פֿאַרזאָרגן, אַז די אַנשטאַלטן פֿון סאָציאַלער פֿאַרזיכערונג , אַזעלכע ווי די שפּיטאָלן, די הײַזער פֿאַר זקנים און צוזאַמענוווינונגען, זאָלן האָבן מעגלעכקייט צו דורכפֿירן די דאָקטוירעם־באַדינונג די פּערזאָנען וואָס באַניצן רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן און וועלכע נייטיקן זיך מע זאָל זיי באַדינען ווײַל זייער געזונט איז שוואַך צי זיי זײַנען אַלט צי צוליב אַנדערע סיבות, אויף זייער אייגענער שפּראַך;

ד) פֿאַרזאָרגן מיט געהעריקע מיטלען, אַז די אינסטרוקציעס פֿאַר דער זיכער־טעכניק זאָלן ווערן צונויפֿגעשטעלט אויך אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן;

ה) פֿאַרזאָרגן, אַז די אינפֿאָרמאַציע, וועלכע עס געבן די קאָמפּעטענטע מלוכישע אָרגאַנען לגבי די רעכטן פֿון די געברויכער, זאָלן ווערן צעשפּרייט אויף רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן.

אַרטיקל 14– טראַנסגרענעצלעכע אויסטויש

די **צדדים** נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן:

א) פּראַקטיקירן צווישן מלוכות אין וועלכע איינע און די זעלבע שפּראַך ווערט באַניצט אין אידענטישער צי ענלעכער פֿאָרמע, צווייזײַטיקע און פֿילזײַטיקע אָפּמאַכן אין דער ספֿערע פֿון קולטור, בילדונג, אינפֿאָרמאַציע, פּראָפֿעסיאָנעלער צוגרייטונג און אין אומאיבעריײַסלעכער בילדונג, צי בײַ נויטווענדיקייט דערשלאָגן זיך מע זאָל שליסן אַזוינע אָפּמאַכן כּדי מיטווירקן מע זאָל פֿאַרברייטערן די קאָנטאַקטן צווישן פּערזאָנען וועלכע באַניצן זיך מיט איינער און דער זעלבער שפּראַך אין געהעריקע לענדער.

ב) צו ליב די אינטערעסן פֿון רעגיאָנעלע שפּראַכן צי שפּראַכן פֿון מינדערהייטן מיטווירקן און/צי אַנטוויקלען מיטאַרבעט צווישן די לענדער וואָס גרענעצן צווישן זיך, בפֿרט צווישן רעגיאָנעלע און

אָרטיקע מאַכטן, אויף דער טעריטאָריע אויף וועלכער די זעלבע שפּראַך ווערט באַניצט אין אַ אידענטישער פֿאָרמע.

טייל IV – די רעאַליזאַציע פֿון דער כאַרטיע

אַרטיקל 15– פּעריאָדישע באַריכטן

1. די **צדודים** פּעריאָדיש געבן דעם גענעראַל־סעקרעטאַר פֿונעם ראַט פֿון אייראָפּע אין אַ פֿאָרמע, וואָס וועט ווערן באַשטימט פֿונעם מיניסטאָרן־ראַט, באַריכט וועגן זייער פּאָליטיק, וואָס ווערט דורכגעפֿירט לויט דעם טייל II פֿון דער דאָזיקער כאַרטיע און וועגן די מיטלען אָנגענומענע כּדי אויסצופֿילן יענע תּקנות פֿון דעם טייל III, מיט וועלכע זיי זענען מסכּים געווען. דער ערשטער באַריכט דאַרף זײַן געגעבן אין משך פֿון אַ יאָר, וואָס קומט נאָך דעם ווען די כאַרטיע באַקומט די קראַפֿט לגבי דער פֿאַראינטעריסירטער **צד**; אַנדערע באַריכטן – מיט אַ דרײַיאָריקע אינטערוואַלן נאָך דעם דערלאַנגן דעם ערשטן באַריכט.

2. די **צדודים** פֿאַרזיכערן עפֿנטלעכקייט פֿון זייערע באַריכטן.

אַרטיקל 16– די דערלערנונג פֿון די באַריכטן

1. די באַריכטן, וועלכע ווערן געגעבן דעם גענעראַל־סעקרעטאַר פֿון דעם ראַט פֿון אייראָפּע לויטן אַרטיקל 15, ווערן באַהאַנדלט פֿונעם קאָמיטעט פֿון עקספּערטן, וועלכער ווערט באַשטימט לויטן אַרטיקל 17.

2. די אָרגאַנען און אַסאָציאַציעס, וואָס זענען געגרינדעט אין לאַנד לויט דעם געזעצגעבונג, קאָנען צוציען די אַכטונג פֿונעם קאָמיטעט פֿון עקספּערטן צו די פֿראַגעס, וואָס האָבן שײַכות צו די פֿאַרפֿליכטן, וואָס די **צדודים** האָבן גענומען אויף זיך לויט דעם טייל III פֿון דער דאָזיקער כאַרטיע. נאָך די קאָנסולטאַציעס מיט דעם פֿאַראינטעריסירן **צד** דער קאָמיטעט פֿון עקספּערטן קאָן נעמען אין אַכט די דאָזיקע אינפֿאָרמאַציע ווען עס ווערט צוגעגרייט דער פֿאָרטראָג, וואָס איז אָנגעוויזן אין דעם ווײַטערדיקן פּונקט. די דאָזיקע אָרגאַנען און אַסאָציאַציעס קאָנען אויך געבן מעלדונגען לגבי דער פּאָליטיק, וואָס ווערט דורכגעפֿירט פֿונעם **צד** לויט דעם טייל II.

3. לויט די באַריכטן, וועלכע ווערן דערמאָנט אין פּונקט 1, און דער אינפֿאָרמאַציע, וואָס ווערט דערמאָנט אין פּונקט 2, דער קאָמיטעט פֿון די עקספּערטן שטעלט צונויף דעם פֿאָרטראָג פֿאַרן קאָמיטעט פֿון מיניסטאָרן. דער דאָזיקער פֿאָרטראָג ווערט באַגלייט מיט נייטיקע קאָמענטאַרן און קאָן זײַן פֿאַרעפֿנטלעכט פֿונעם קאָמיטעט פֿון מיניסטאָרן.

4. דער פֿאָרטראָג, וואָס ווערט דערמאָנט אין פּונקט 3, דאַרף אַנטהאַלטן, בפֿרט, פֿאָרשלאָגן פֿונעם קאָמיטעט פֿון עקספּערטן צו דעם קאָמיטעט פֿון מיניסטאָרן זיי זאָלן צוגרייטן אַזעלכע רעקאָמענדאַציעס פֿאַר איין **צד** צי מערער **צדודים**, וועלכע קאָנען זײַן געפֿאָדערט.

5. דער גענעראַל־סעקרעטאַר פֿון ראַט פֿון אייראָפּע גרייט פֿאַר דער פּאַרלאַמענט־אַסאַמבלעע אַ צוויי־יאָריקן פּרטימדיקן פֿאָרטראָג ווי עס ווערט אויסגעפֿילט די דאָזיקע כאַרטיע.

אַרטיקל 17– דער קאָמיטעט פֿון עקספּערטן

אין דעם באַשטאַנד פֿון קאָמיטעט פֿון עקספּערטן ווערן אײַנגעשלאָסן צו איין פֿאָרשטייער פֿון יעדער **צד,** וואָס איז באַשטימט פֿונעם קאָמיטעט פֿון מיניסטאָרן, וואָס האָבן הויכע מאָראַלע מעלות, וואָס זײַנען באַוווּסט מיט זייער קאָמפּעטענץ אין פֿראַגעס, וואָס האָבן שײַכות צו דער כאַרטיע, די קאַנדידאַטורן פֿון וועלכע ווערן אַרויסגערוקט פֿון דעם פֿאַראינטעריסירטן **צד**.

2. די מיטגלידער פֿון קאָמיטעט ווערן באַשטימט אויף זעקס יאָר און קאָנען זײַן באַשטימט אויפֿן ווײַטערדיקן פּעריאָד. דער מיטגליד פֿונעם קאָמיטעט, וועלכער לויט אייניקע סיבות קאָן ווײַטער ניט פֿאַרנומען דעם דאָזיקן פּאָסטן אין משך פֿון דעם גאַנצן טערמין, דאַרף ווערן פֿאַרביטן לויט דער פּראָצעדור, וואָס איז אָנגעוויזן אין פּונקט 1, און דער מיטגליד, וואָס פֿאַרנעמט דאָס אָרט אין קאָמיטעט דאַרף פֿאַרענדיקן דעם טערמין פֿון פֿולמאַכט פֿון זײַן פֿאָרגייער.

3. דער קאָמיטעט פֿון עקספּערטע נעמט אָן די תּקנות פֿון דער פּראָצעדור. זײַן סעקרעטאַר־באַדינונג ווערט פֿאַרזאָרגט פֿונעם גענעראַל־סעקרעטאַר פֿון ראַט פֿון אייראָפּע.

טייל V – אויספֿיר־תּקנות

אַרטיקל 18

1. די דאָזיקע כאַרטיע איז אָפֿן פֿאַר די לענדער – מיטגלידער פֿון ראַט פֿון אייראָפּע, וועלכע ווילן זי אונטערשרײַבן. די כאַרטיע דאַרף זײַן ראַטיפֿיצירט, אָנגענומען צי באַשטעטיקט. די ראַטיפֿיקאַציע־גראַמאָטעס, די דאָקומענטן וועגן אָננעמען צי באַשטעטיקן גיט מען אויף אָפּהיטן דעם גענעראַל־סעקרעטאַר פֿונעם ראַט פֿון אייראָפּע.

אַרטיקל 19

1. די דאָזיקע כאַרטיע באַקומט דעם כּוח אין דעם ערשטן טאָג פֿון חודש, וואָס קומט נאָך דעם דרײַ־חדשימדיקן טערמין, פֿונעם טאָג, ווען פֿינף לענדער – מיטגלידער פֿון ראַט פֿון אייראָפּע וועלן מסכּים זײַן צו נעמען אויף זיך די פֿאַרפֿליכטן, וואָס זענען פֿאָרויסגעזען מיט דער דאָזיקער כאַרטיע לויט די תּקנות פֿון אַרטיקל 18.

2. לגבי אַ באַליביקן לאַנד־מיטגליד, וועלעכס וועט שפּעטער אַרויסווײַזן די הסכּמה נעמען אויף זיך פֿאַרפֿליכטן, וואָס זײַנען פֿאָרויסגעזען מיט דער דאָזיקער כאַרטיע, וועלכע באַקומט כּוח אין ערשטן טאָג פֿון חודש, וואָס קומט נאָכן דרײַ־חדשימדיקן טערמין פֿונעם טאָג ווען עס ווערט געגעבן אויף אָפּהיטן די ראַטיפֿיקאַציע־גראַמאָטעס, די דאָקומענטן וועגן אויפֿנעמען צי באַשטעטיקן.

אַרטיקל 20

1. ווען עס באַקומט דעם כּוח די דאָזיקע כאַרטיע דער קאָמיטעט פֿון מיניסטאָרן פֿון ראַט פֿון אייראָפּע קאָן פֿאָרלייגן פֿאַר אַ באַליביקן לאַנד, וואָס איז ניט קיין מידגליד פֿון ראַט פֿון אייראָפּע, פֿאַראייניקן זיך צו דער דאָזיקער כאָרטיע.

2. לגבי אַ באַליביקן לאַנד, וואָס האָט זיך פֿאַראייניקט צו דער כאַרטיע באַקומט כּוח אין ערשטן טאָג פֿון חודש, וואָס קומט נאָך דעם דרײַ־חדשימדיקן טערמין פֿונעם טאָג פֿון געבן אויף אָפּהיטן דעם גענעראַל־סעקרעטאַר פֿון ראַט פֿון אייראָפּע דעם דאָקומענט וועגן פֿאַראייניקן זיך.

אַרטיקל 21

1. אַ באַליביק לאַנד האָט רעכט בײַם אונטערשרײַבן צי בײַם געבן אויף אָפּהיטן די ראַטיפֿיקאַציע־גראַמאָטע צי דעם דאָקומענט וועגן אָננעמען, באַשטעטיקן צי פֿאַראייניקן זיך, מאַכן איין צי מערער באַוואָרענישן צו די פּונקטן 2־5 פֿון אַרטיקל 7 פֿון דער דאָזיקער כאַרטיע. אַנדערע באַוואָרענישן ווערן ניט דערלאָזט.

2. אַ באַליביק לאַנד וואָס באַשליסט דעם אָפּמאַך, וואָס האָט געמאַכט אַ באַוואָרעניש לויט דעם פֿריערדיקן פּונקט, קאָן פֿולשטענדיק צי טיילווײַז אָפּרופֿן די באַוואָרעניש מיט אַ מיטטיילונג, וועלכע

ווערט געשיקט דעם גענעראַל־סעקרעטאַר פֿון ראַט פֿון אייראָפּע . די אָפּרופֿן פֿון באַוואָרענישן באַקומען דעם כּוח אין טאָג ווען דער גענעראַל־סעקרעטאַר באַקומט די מיטטילונג.

אַרטיקל 22

1. יעדער פֿון די **צדדים** קאָן אין אַ באַליביקער צײַט דענאָנסירן די דאָזיקע כאַרטיע שיקנדיק אַ מיטטיילונג דעם גענעראַל־סעקרעטאַר.

2. די דאָזיקע דענאָנסאַציע באַקומט דעם כּוח אין ערשטן טאָג פֿון חודש, וואָס קומט נאָך דעם וואָס ס'וועט אויסגיין דער טערמין פֿון זעקס חדשים פֿונעם טאָג ווען דער גענעראַל־סעקרעטאַר באָקומט די מיטטיילונג.

אַרטיקל 23

דער גענעראַל־סעקרעטאַר פֿון ראַט פֿון אייראָפּע גיט צו וויסן די לענדער־מיטגלידער פֿון ראַט פֿון אייראָפּע און אַ באַליביק לאַנד, וואָס האָט זיך פֿאַראייניקט צו דער דאָזיקער כאַרטיע, וועגן:

א) יעדער אונטערשרײַבונג;

ב) אָפּגעבן אויף אָפּהיטן יעדער ראַטיפֿיקאַציע־גראַמאָטע, דאָקומענט וועגן אויפֿנעמען באַשטעטיקן צי פֿאַראייניקן זיך;

ג) יעדער דאַטע פֿון באַקומען דעם כּוח פֿון דער דאָזיקער כאַרטיע לויט די אַרטיקלען 19 און 20;

ד) יעדער מיטטיילונג וועגן אָנווענדונג פֿון די תּקנות פֿון אַרטיקל 3, פּונקט 2;

ה) אַן אַנדער באַליביק האַנדלונג, מיטטיילונג צי ידיעה, וואָס האָבן שײַכות צו דער דאָזיקער כאַרטיע.

וועגן דעם די אונטן־געחתמעטע, וועלכע זענען אויף אַ געהעריקן אופֿן אויף דעם באַפֿולמעכטיקט, האָבן אונטערגעשריבן די דאָזיקע כאַרטיע.

געשלאָסן אין סטראַסבורג דעם 5 נאָוועמבער 1992 יאָר אויף ענגלישער און פֿראַנצייזישער שפּראַכן, ביידע טעקסטן זײַנען גלײַך אויטענטיש, אין איין עקזעמפּלאַר, וועלכער ווערט געגעבן אויף אָפּהיטן אין די אַרכיוון פֿון ראַט פֿון אייראָפּע. דער גענעראַל־סעקרעטאַר פֿון ראַט פֿון אייראָפּע שיקט די באַשטעטיקטע קאָפּיעס צו יעדער לאַנד־מיטגליד פֿון ראַט פֿון אייראָפּע און אַ באַליביקן לאַנד, וואָס איז אײַנגעלאַדן צו פֿאַראייניקן זיך צו דער דאָזיקער כאַרטיע.